

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Београд

Београд, 16. 11. 2017

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПОСЛАНИЧКА ГРУПА
СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
16. новембар 2017. године
Београд

Организација	Број	Прилог	Вредности
01	58-3451	/	

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. Тачка 1) Закона о Народној скупштини и члана 150. Став 1. Пословника Народне скупштине, подносим ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПРАВИМА БОРАЦА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ БОРАЦА, с предлогом да се узме у претрес по хитном поступку.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Божидар Делић

ПРЕДЛОГ

ЗАКОН

О ПРАВИМА БОРАЦА И ПОРОДИЦА, ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ БОРАЦА

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 1.

Овим законом уређују се посебна права и услови за остваривање права бораца и породица погинулих и несталих бораца.

ЧЛАН 2.

Новачана примања по овом закону су вид националног признања.

На новчана примања утврђена овим законом не плаћају се порези или друге дажбине предвиђене општим прописима по основу личних или других прихода грађана.

ЧЛАН 3.

Средства за остваривање и коришћење права прописаних овим законом обезбеђују се у буџету Републике Србије.

ЧЛАН 4.

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА

1. БОРАЦ:

а) Југословенски држављанин, учесник антифашистичке борбе у другом светском рату:

- Као припадник Војске Краљевине Југославије у рату од 6. до 17. априла 1941. године

- Као припадник савезничких армија од 17. априла 1941. до 15. маја 1945. године.

- Као припадник Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије од 17. априла 1941. до 15. маја 1945. године.

- Као припадник Југословенске војске у отаџбини и Равногорског покрета од 17. априла 1941. до 15. маја 1945. године;

б) Држављанин Србије који је, као припадник оружаних снага СФРЈ и снага безбедности, вршио војне или друге дужности за војне циљеве или за друге циљеве државне безбедности у оружаним акцијама од 17. августа 1990. године до 27. априла 1992. године, а за припаднике оружаних снага СФРЈ стационираних на територији Босне и Херцеговине до 19. маја 1992. године, ради одбране суверенитета, независности и територијалне целокупности СФРЈ;

в) Држављанин Србије који је вршио војне и друге дужности у вези са учешћем у оружаним акцијама предузетим за време мира после 27. априла 1992. године, ради одбране суверенитета, независности и територијалне целокупности Савезне Републике Југославије, државне заједнице Србија и Црна Гора, односно Републике Србије, до ступања на снагу овог закона;

г) Држављанин Србије који је вршио војне дужности или друге дужности за војне циљеве или за циљеве државне безбедности у вези са учешћем у рату у Савезној Републици Југославији од 24. марта до 26. јуна 1999. године, а на територији Косова и Метохије од 24. марта 1998. године до 26. јуна 1999. године;

д) Држављанин Србије, који је добровољно или по наређењу вршио војне или безбедносне послове у Војсци Републике Српске Крајине до 5. августа 1995. године или у Војсци Републике Српске до 19. јуна 1996. године.

2. ВЕТЕРАН („стари борац“, „пензионисани борац“):

а) Борац, држављанин Србије или странац, који је навршио 65 година живота (60 година жене) и који по том основу више није војни обвезник.

б) Ратни-војни инвалид који такође не може бити војни обвезник због тежине повреда.

3. ПОРОДИЧНИ ДОДАТАК:

Примања која остварује прородица погинулог или несталог борца. Ова проблематика је регулисана у Закону о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца.

4. БОРАЧКИ ДОДАТАК:

Примања које остварује борац и која су вид националног признања за учешће у одбрани отаџбине.

5. СПОМЕН МЕДАЉА (СПОМЕНИЦА) „Браниоци отаџбине 1990-1999 године. “ :

Врста одликовања коју добијају сви учесници неког догађаја (периода) од великог значаја за Републику Србију. У овом Закону то су сви држављани Србије који су по позиву или добровољно бранили отаџбину као борци државних оружаних војних формација.

6. СПОМЕН ПОВЕЉА (СПОМЕНИЦА) „Браниоци отаџбине 1990-1999 године. “ :

Писани документ који се добија уз споменицу под истим бројем и са именом борца, погинулог борца и борца ратног војног инвалида.

7. ДОДАТАК ПО ОСНОВУ ДОБИЈЕНИХ РАТНИХ ОДЛИКОВАЊА:

Примања која једном годишње (Дан Борца) остварају борци, борци ратни војни инвалиди и породице погинулих бораца који су одликовани.

ЧЛАН 5.

Борац је и странац који је учествовао у рату или оружаним акцијама под околностима из члана 4. тачке 1. став в, г, д, под условом да својство борца не може остварити од стране друге државе.

ЧЛАН 6.

Лици које је добровољно ступило у рат, односно у оружане акције за време мира, сматра се борцем, у смислу члана 4. овог закона, само ако се прикључило и било под командом регуларних војних и полицијских јединица.

2. ПОРОДИЦА ПОГИНУЛОГ ИЛИ НЕСТАЛОГ БОРЦА

ЧЛАН 7.

Породица погинулог или несталог борца је породица лица које је погинуло, умрло или нестало под околностима из члана 4. овог закона, или је умрло од последица ране, повреде, озледе или болести задобијене под тим околностима у року од годину дана од дана престанка учешћа у рату, односно оружаном акцији.

Чланови породице погинулог или несталог бораца који могу остварити права по овом закона јесу:

1. Брачни или ванбрачни друг, деца рођена у браку или ван брака и усвојена деца и пасторчад које је погинули борац издржавао;
2. Родитељи, као и очух, маћеха и усвојеници који су погинулог бораца издржавали или које је погинули борац издржавао;
3. Деда и баба, унуче, сестра и брат погинулог или несталог бораца које је погинули борац издржавао или који су њега издржавали,

Чланови уже породице, у смислу овог закона јесу:

1. Супружник;
2. Деца рођена у браку или ван брака, усвојена деца и пасторчад.

ГЛАВА II

ПРАВА И УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

1. ПРАВО НА НАЦИОНАЛНО ПРИЗНАЊЕ

ЧЛАН 8.

Сваки борац из члана 4 став 1, б, в, г, д и члана 5 има право на национално признање, (спомен медаљу) „Браниоци отаџбине 1990-1999. година“.

Споменица се борцима додељује по следећем:

- За учешће у рату од 30 дана до 1 године- бронзана споменица.
- За учешће у рату од 1 до 2 године- сребрна споменица.
- За учешће у рату преко 2 године- златна споменица.

Свим погинулим, несталим и умрлим борцима, ратним-војним инвалидима и војницима граничарима из 53 и 55. граничног батаљона додељују се златне споменице „Браниоци отаџбине 1990-1999. година“ без обзира на време учешћа у рату.

ЧЛАН 9.

Сваки борац из члана 4 став 1, б, в, г, д, и члана 5 овог закона има право на: Споменицу (повељу) „Браниоци отаџбине 1990-1999. година“.

Споменица (повеља) „Браниоци отаџбине 1990-1999. година“ се борцима додељује по следећем:

- За учешће у рату од 30 дана до 1 године- споменица (повеља) бронзане боје,
- За учешће у рату од 1 до 2 године- споменица (повеља) сребрне боје.
- За учешће у рату преко 2 године- споменица (повеља) златне боје.

Свим погинулим, несталим, умрлим борцима, ратним-војним инвалидима и војницима граничарима из 53 и 55.граничног батаљона додељују се споменица (повеља) златне боје, без обзира на време учешћа у рату.

ЧЛАН 10.

Сваки борац из члана 4, став 1. под б, в, г, д и члана 5 овог закона има право на књижицу борца (легитимацију),

У књижицу борца наведена су права борца предвиђена овим законом.

Књижица из става 1. овог члана служи и као здравствена књижица за борце који не остварују здравствену заштиту ни по којем другом основу.

ЧЛАН 11.

Споменица (спомен медаља), споменица (повеља) и књижица борца су означене под истим бројем који је утиснут на споменици (спомен медаљи).

2. ОСТАЛА ПРАВА БОРАЦА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ БОРАЦА

ЧЛАН 12.

Права по овом закону су:

- Породични додатак за породице погинулих и несталих бораца;
- Право на увећани породични додатак;
- Борачки додатак;
- Доплата по основу добијених ратних одликовања;
- Здравствена заштита и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите;
- Бањско-климатски опоравак;
- Приоритет при упису у образовне установе под једнаким условима, додела стипендија и смештаја у ђачке и студентске домове;
- Право на олакшице у остваривању комуналних услуга, преко локалних самоуправа;
- Право на приоритет у запошљавању;
- Право на решавање стамбених потреба ;
- Право на посебан пензијски стаж у двоструком трајању и право на раније пензионисање;

- Право на подстицај за запошљавање, или кредит код samozapošljavanja;
- Бесплатна и повлашћена возња;
- Право на ношење униформе приликом војних и државних свечаности;
- Право на почасно место на војним и државним свечаностима;
- Право на предност у коришћењу услуга републичких и локалних органа управе, приликом решавања својих права и интереса;
- Право на накнаду трошкова сахране есхумираног или несталог борца;
- Право на помоћ у случају смрти;

А) ПОРОДИЧНИ ДОДАТАК ЗА ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ БОРАЦА

ЧЛАН 13.

Породице погинулих и несталих бораца које су оствариле права по Закону који је важио на дан ступања на снагу овог закона настављају да користе стечена права ако је то за њих повољније.

ЧЛАН 14.

Чланови уже породице погинулог и несталог борца имају право на породични додатак под следећим условима:

1. Удова- кад наврши 45 година живота или удовац- кад наврши 50 година живота, као и пре навршених 45, односно 50 година живота ако су неспособни за привређивање.
2. Деца, усвојеници, пасторчад- до навршене 15. године живота, односно до завршетка школовања, а најдоцније до навршене 27. године живота, а ако су неспособна за привређивање за време док та неспособност траје, под условом да је неспособност наступила пре навршене 15, односно 27. године живота. Ако је школовање прекинуто због служења војног рока или болести, та лица могу користити право на породични додатак и за време служења војног рока, односно за време лечења, и то до навршених 27 година, а после тога највише још за онолико времена колико је трајао војни рок односно лечење, са тим да је школовање настављено пре навршене 27. године живота.
3. Ако ужу породицу сачињавају брачни друг са једним или више деце, брачни друг има право на породични додатак као сауживалац са њима, без обзира на услове из става 1, тачка 1 овог члана, и то док и једно дете има право на породични додатак.

ЧЛАН 15.

Чланови породице погинулог или несталог борца из члана 7, став 2, тачка 2. овог закона, као и брат и унук погинулог борца из члана 7, став 2, тачка 3. овог закона имају право на породични додатак иако су чланови уже породице остварили ово право.

Очух, маћеха или усвојилац из члана 7, став 2, тачка 2 овог закона има прече право на породични додатак од родитеља који није извршавао родитељске дужности према лицу од кога изводи право на породични додатак.

Брат, сестра и унук погинулог и несталог борца право на породични додатак остварују под условом из члана 14, став 1, тачка 2 овог закона.

ЧЛАН 16.

Деда и баба погинулог или несталог борца имају право на породични додатак ако породични додатак не остварују чланови породице из члана 7, став 2, тачке 1. и 2. овог закона.

Ако породицу сачињавају деда и баба по оцу и деда и баба по мајци, право на породични додатак имају деда и баба који су се старали о подизању и васпитању лица од кога изводе право, односно деда и баба које је то лице издржавало.

ЧЛАН 17.

Основ за обрачун и исплату породичног додатка (у даљем тексту основица) чини просечна плата у Републици Србији из претходног месеца, без пореза и доприноса, увећана за 10%.

ЧЛАН 18.

Породични додатак за корисника који је то право остварио као члан породице погинулог или несталог борца, као и војника на одлукењу војног рока и лица у резервном саставу погинулог или умрлог од ране, повреде или болести задобијене за време вршења војних дужности у Војсци Србије износи 100% од основице за погинуле или нестале борце.

Ако право на породични додатак остварује више чланова породице, за сваког сауживаоца износ породичног додатка из става 2. овог члана повећава се за 50% од основице.

ЧЛАН 19.

Ако породични додатак користе два или више чланова породице, породични додатак дели се сауживаоцима на једнаке делове.

Б) ПРАВО НА УВЕЋАНИ ПОРОДИЧНИ ДОДАТАК

ЧЛАН 20.

Родитељ погинулог или несталог борца који није имао друге деце и коме су остала деца изгубила живот као цивилне жртве рата, има право на увећање породичног додатка из члана 18, став 1 овог закона за 50%.

Ако породични додатак по ставу 1 овог члана користе оба родитеља као сауживаоци, износ породичног додатка одређен по члану 18, став 1. и 2. овог закона увећава се за 50%.

ЧЛАН 21.

Родитељ погинулог или несталог борца који није имао друге деце, као и брачни друг погинулог или несталог борца који нема деце, односно ако имају једно дете или више деце која су неспособна за привређивање, под условом да је неспособност наступила пре 15. године живота детета, односно пре навршених 27. година ако је дете било на школовању, као и дете погинулог или несталог борца имају, поред права на породични додатак, и право на увећани породични додатак.

Увећани породични додатак из става 1. овог члана износи 35% од основице.

Ако више лица из става 1. овог члана испуњава услове за признање права на породични додатак, увечани породични додатку износу из става 2 овог члана припада сваком од њих.

ЧЛАН 22.

Чланови породице који испуњавају услове за признавање права на породични додатак по два или више лица, имају право на породични додатак у несмањеном износу по сваком од тих лица, са тим да право на увећани породични додатак из члана 21. овог закона могу остварити само по једном лицу.

В) БОРАЧКИ ДОДАТАК

ЧЛАН 23.

Борачки додатак је месечно новчано примање које остварују сви борци из члана 4, став 1, под б, в, г, д, и члана 5 овог закона, а по основу ангажовања у рату и извођењу борбених дејстава.

Износ борачког додатка утврђује се по следећем:

1. Борцима из члана 4 под б, в, д, припада 0,25% основице из члана 17. овог закона, за сваки месец ангажовања на ратишту.
2. Борцима из члана 4 под г, припада по 0,7% основице из члана 17 овог закона за сваки месец ангажовања на ратишту, а за територију Косова и Метохије по 1% од основице.

За израчунавање борачког додатка узимају се пуни месеци ангажовања са тим да се 15 и више дана рачунају као пун месец.

Код бораца који су били више пута на ратишту, број дана преко пуних месеци ангажовања се могу сабирати ако је то за њих повољније.

Борачки додаток из става 1 овог члана исплаћује се месечно уз плату, пензију или на други начин сваком борцу без обзира на његова остала примања и материјално стање.

Изузетно, за поједине категорије бораца, додаток се може исплаћивати и годишње, што се регулише решењем о борачком додатку.

Борачки додаток из члана 23 овог закона припада и ратним-војним инвалидима од шесте до десете групе ако нису остварили борачки додаток односно накнаду за време незапослености по Закону о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца.

Борачки додаток из члана 23 овог закона увећава се за 10% за борце који су као добровољци учествовали у одбрани отаџбине.

Влада ће донети уредбу којом се ближе уређују услови и поступак за остваривање права на борачки додаток, уз претходно прибављање мишљења борачке организације.

Г) ДОДАТАК НА ОСНОВУ ДОБИЈЕНИХ РАТНИХ ОДЛИКОВАЊА

ЧЛАН 24.

Борци из члана 4, став 1, б, в, г, д и борци из члана 5 овог закона одликовани за личну храброст, пожртвовање и умешно командовање највишим одликовањима за војне заслуге у оружаном борби имају право на новчану награду – додаток по основу добијених ратних одликовања.

Одликовањима, у смислу става 1 овог члана, сматрају се војна одликовања: СФРЈ; СРЈ и Републике Србије утврђена посебним законима; а то су:

1. ОРДЕНИ: Орден слободе (СФРЈ, СРЈ); Орден народног хероја (СФРЈ, СРЈ); Орден Белог орла са мачевима (Србија); Орден за храброст (СФРЈ, СРЈ); Орден ратне заставе (СФРЈ, СРЈ); Орден народне армије (СФРЈ); Орден ВЈ (СРЈ); Орден југословенске заставе (СРЈ); Орден партизанске звезде (СФРЈ); Орден витешког мача (СРЈ); Орден заслуга у области одбране и безбедности (СРЈ, Србија); Орден за војне заслуге (СФРЈ);
2. МЕДАЉЕ: Медаља за храброст М. Обилић (Србија); Медаља Обилића (СРЈ); Медаља за храброст (СФРЈ); Медаља за заслуге у области одбране и безбедности (СРЈ, Србија); Медаља части (СРЈ); Медаља за ревносну службу (СРЈ, Србија); Медаља за врлине у области одбране и безбедности (СРЈ); Медаља за војне заслуге (СФРЈ); Медаља за војничке врлине (СФРЈ);

Новчани додатак за Орден народног хероја; Орден белог орла са мачевима (први степен) и Орден Слободе износи 50% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак за Орден за храброст; Орден белог орла са мачевима (други степен); Орден југословенске заставе; Орден ВЈ; Орден ратне заставе; Орден народне армије; Орден партизанске звезде и Орден заслуга за одбрану и безбедност (први степен) износи 45% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак за Орден белог орла (тећи степен); Орден витешког мача; Орден заслуга за одбрану и безбедност (други степен); износи 40% од основице из члана 17 овог закона;

Новчани додатак за Орден заслуга за одбрану и безбедност (трећи степен); Орден за војне заслуге, износи 35% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак за Медаље за храброст и за Медаљу Обилића износи 30% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак за Медаљу заслуга за одбрану и безбедност; Медаљу части и Медаљу за војне заслуге, износи 25% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак за Медаљу за ревносну службу и Медаљу за војничке врлине, износи 15% од основице из члана 17 овог закона.

Новчани додатак из члана 24 овог закона исплаћује се једнократно, за Дан борца- 28. јун (Видовдан) текуће године за претходну годину.

ЧЛАН 25.

Борци-инвалиди од прве до десете групе такође остварују право на додатак по основу добијених ратних одликовања по овом закону.

Борци из члана 4 а овог закона који су своје право на новчани додатак по основу добијених ратних одликовања остварили по раније важећим законима, настављају са коришћењем тог права.

ЧЛАН 26.

Породица погинулог борца који је одликован неким од одликовања из члана 24 овог закона има право на новчани додатак по основу добијених ратних одликовања.

Новчани додатак из става 1 овог члана исплаћује се у висини и на начин прописан у члану 24. овог закона.

Ако право на новчани додатак из става 1 овог члана остварује више чланова породице, сваком од корисника припада једнак део од укупног износа новчаног додатка

ЧЛАН 27.

Право на новчани додатак из члана 24 овог закона остварују борци из члана 4 б, в, г, д, и члана 5, само ако су одликовање добили у току ратних дејстава или најдуже годину дана од завршетка ратних дејстава за заслуге остварене у току ратних дејстава.

Д) ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ДРУГА ПРАВА У ВЕЗИ СА ОСТВРИВАЊЕМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ;

ЧЛАН 28.

Борац из члана 4, став 1, б, в, г, д, и члана 5 овог закона, који не може бити осигуран по неком другом основу, има право на здравствено осигурање у складу са прописима из области здравственог осигурања за раднике осигуранике.

Право из става 1 овог члана остварује се на начин и по поступку који су регулисани прописима из области здравственог осигурања.

Корисници породичног додатка из члана 14, став 1, тачка 1 и 2, имају право на здравствену заштиту и друга права у вези за остваривањем здравствене заштите у обиму који је за чланове породице запослених утврђен прописима у области здравства.

Ђ) БАЊСКО-КЛИМАТСКИ ОПОРАВАК:

Борац из члана 4, став 1, б, в, г, д, и члана 5 овог закона има право на бањско и климатско лечење, по прописима који одређује орган надлежан за питања бораца и ратних инвалида при Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Годишњу квоту бораца који се упућују на лечење-опоравак одређује министарство, а упућивање бораца се остварује преко Републичког удружења бораца а на предлог општинских удружења бораца.

Е) ПРИОРИТЕТ ПРИ УПИСУ У ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ ПОД ЈЕДНАКИМ УСЛОВИМА , ДОДЕЛА СТИПЕНДИЈА И СМЕШТАЈА У ЋАЧКЕ И СТУДЕНТСКЕ ДОМОВЕ.

ЧЛАН 29.

Деца погинулог борца, корисници породичног додатка, приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом доделе стипендија за школовање, односно приликом смештаја у ђачке или студентске домове имају, под једнаким условима, приоритет у односу на лица која немају статус члана породице погинулог борца, у складу са прописима којим се уређује област образовања.

Ж) ПРАВО НА ОЛАКШИЦЕ У ОСТВАРИВАЊУ КОМУНАЛНИХ УСЛУГА, ПРЕКО ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА:

ЧЛАН 30.

Јединица локалне самоуправе је у обавези да борцима и породицама погинулих и несталих бораца омогући олакшице у остваривању комуналних услуга у јавним предузећима чији је оснивач Република или локална самоуправа.

Олакшице из става 1 овог члана важе само ако борци и породице погинулих и несталих чланова редовно извршавају своје обавезе за пружене услуге.

З) ПРАВО НА ПРИОРИТЕТ У ЗАПОШЉАВАЊУ.

ЧЛАН 31.

Органи републичке управе и органи јединица локалне самоуправе, јавна предузећа и друга привредна друштва која су у власништву Републике или аутономне покрајине, или су у већинском власништву Републике, општине или града, као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада обезбедиће приликом пријема нових радника да дете палог борца, инвалид шесте до десете групе и борац има под истим условима, предност у запошљавању у односу на остала лица која нису корисници права по овом закону, у складу са прописима који регулишу област рада и запошљавања.

Ако се на оглас, односно конкурс пријави више бораца, предност има борац носиоц златне споменице, потом сребрне споменице и потом бронзане.

Приоритет из овог члана, став 1 и 2, борац не може остварити, уколико је до престанка претходног радног односа дошло његовом кривицом.

Правилност примене одредби овог члана, став 1 и 2 контролише републичка инспекција рада при Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Предност из става 1 и 2 овог члана не односи се на изабрана и постављена лица.

И) ПРАВО НА РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА.

ЧЛАН 32.

Локалне самоуправе су у обавези да одговарајући удео, не мањи од 10% од расположивих станова за социјално збрињавање, одреде за решавање следећих категорија стамбено необезбеђених лица, и то:

1. Породице погинулог или несталог борца;
2. Ратног-војног инвалида;
3. Борца носиоца златне, сребрне или бронзане споменице;
4. Цивилни инвалиди рата;
5. Остали корисници породичне инвалиднине;
6. Члан породице цивилне жртве рата;
7. Члан породице умрлог борца;

Јединица локалне самоуправе прописује услове и критеријуме за расподелу станова из става 1 овог члана:

Јединица локалне самоуправе у складу са својим подзаконским актом, ближе уређује услове и критеријуме за доделу већ изграђених станова, а у циљу трајног решавања њихових потреба, као и критеријуме за откуп додељених станова, а у складу са одредбама Закона о становању.

Ј) ПРАВО НА ПОСЕБАН ПЕНЗИЈСКИ СТАЖ У ДВОСТРУКОМ ТРАЈАЊУ И ПРАВО НА РАНИЈЕ ПЕНЗИОНИСАЊЕ.

ЧЛАН 33.

Борци из члана 4 б, в, г, д, као и члана 5 овог закона имају право на посебан стаж у двоструком трајању у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Борцима из става 1 овог члана старосна граница за одлазак у старосну пензију смањује се за оноликомесеци колико су као борци провели на ратишту.

К) ПРАВО НА ПОДСТИЦАЈ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ИЛИ КРЕДИТ КОД САМОЗАПОШЉАВАЊА.

ЧЛАН 34.

Незапослени борци из члана 4, став 1. под б, в, г, д,, као и члана 5 овог закона имају право на подстицај за запошљавање или кредит за самозапошљавање по посебном акционом плану, који доноси Влада за сваку годину, уз претходно прибављено мишљење Републичког удружења бораца Републике Србије.

Када Влада додељује неповратна средства за самозапошљавање, предност на конкурс под једнаким условима имају борци из става 1 овог члана.

Л) БЕСПЛАТНА И ПОВЛАШТЕНА ВОЖЊА

ЧЛАН 35.

Право на повлаштену вожњу уз повластицу од 50% од редовне цене у унутрашњем путничком саобраћају железницом (други разред) или аутобусом, годишње имају:

- Породица палог и несталог борца- 3 путовања;
- Борац, носилац златне споменице- 3 путовања;
- Борац, носилац сребрне споменице- 2 путовања;
- Борац, носилац бронзане споменице- 1 путовање;

Корисници породичног додатка по основу погинулог борца имају право на једно бесплатно путовање годишње у унутрашњем саобраћају, железницом (други разред) или аутобусом ради обиласка гроба палог борца, ако погинули борац није сахрањен у месту пребивалишта корисника породичног додатка.

Љ) ПРАВО НА НОШЕЊЕ УНИФОРМЕ ПРИЛИКОМ ВОЈНИХ И ДРЖАВНИХ СВЕЧАНОСТИ.

ЧЛАН 36.

Борци из члана 4, став 1, под б, в, г, д, као и члана 5 овог закона, имају право на ношење пригодних униформи приликом војних и државних свечаности.

Министар надлежан за послове одбране ће својим правилником преписати излед и врсту униформе, начин ношења униформе, чинова и одликовања, посебно за официре, подофицире, борце - ветеране.

Министар надлежан за послове одбране ће својим правилником регулисати могућност набавке униформе под повољним условима једном у 10 година.

М) ПРАВО НА ПОЧАСНО МЕСТО НА ВОЈНИМ И ДРЖАВНИМ СВЕЧАНОСТИМА.

ЧЛАН 37.

Борац из члана 4, став 1, под б, в, г, д, као и члана 5 овог закона, као и породица палог борца, имају право на почасна места на државним и војним свечаностима.

Општинско удружење бораца и Републичко удружење бораца обезбедиће, у договору са протоколом, одређени број места за лица из става 1 овог члана.

Предност имају: Породице палих бораца а потом борци носиоци; златне; сребрне и бронзане споменице.

Н) ПРАВО НА ПРЕДНОСТ У КОРИШЋЕЊУ УСЛУГА РЕПУБЛИЧКИХ И ЛОКАЛНИХ ОРГАНА УПРАВЕ, ПРИЛИКОМ РЕШАВАЊА СВОЈИХ ПРАВА И ИНТЕРЕСА.

ЧЛАН 38.

Породица погинулог и несталог борца као и борца из члана 4, став 1. под б, в, г, д, и члана 5 овог закона, имају приоритет у решавању законом утврђених права и интереса када о њима одлучују органи републичке управе, органи аутономних покрајина и органи локалних самоуправа.

По потреби ако то захтева надлежни орган, лица из става 1 овог члана могу показати одговарајућа решења или борачку књижицу- легитимацију.

Општинска удружења и републичко удружење бораца у пословима из става 1 овог члана могу се појавити као посредници у пружању помоћи ради остваривања права.

Њ) НАКНАДА ТРОШКОВА САХРАНЕ ЕСХУМИРАНОГ ИЛИ НЕСТАЛОГ БОРЦА.

ЧЛАН 39.

Породица погинулог или несталог борца који је есхумиран и идентификован има право на накнаду трошкова сахране.

Министар надлежан за рад, запошљавање, борачка и социјална питања доноси правилник којим се уређује поступак за накнаду трошкова сахране есхумираног борца.

О) ПРАВО НА ПОМОЋ У СЛУЧАЈУ СМРТИ.

ЧЛАН 40.

У случају смрти борца из члана 4, став 1, под б, в, г, д, и члана 5 овог закона, као и корисника породичног додатка за породице погинулог и несталог борца, члан породице са којим је то лице живело и које је сносило трошкове сахране умрлог корисника, има право на накнаду погребних трошкова по прописима које је донео Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Ово право се остварује по захтеву.

ЧЛАН 41.

Статус и права предвиђена овим законом не могу остварити:

1. Лица која су пребегла непријатељу или су сарађивали са неоријатељем;
2. Лица која су побегла (дезертирала) из јединице или са војне дужности и нису се вратила у састав оружаних снага до краја рата;
3. Лица која су се сама ранила или повредила ради избегавања војне или друге дужности у рату;
4. Лица осуђена правоснажном судском пресудом због учествовања у рату на страни непријатеља или због помагања непријатељу;
5. Лица која су избегла војну обавезу.

Статус и права прописана овим законом не могу остварити чланови породица лица из става 1 овог члана, као и чланови породица који су осуђени за дела из става 1, тачка 4, овог члана.

ГЛАВА III

КОРИШЋЕЊЕ И ПРЕСТАНАК ПРАВА

ЧЛАН 42.

1. Права на месечна примања припадају од првог дана наредног месеца по подношењу комплетног захтева.
2. Право на годишња примања прописана овим законом признају се почевши од године у којој је поднесен захтев.
3. Даном испуњења услова за остваривање права по основу погибије или нестанка сматра се дан погибије односно нестанка борца.

ЧЛАН 43.

Лице може примати новчана примања лично или посредством пуномоћника, односно законског заступника.

Ако лице користи примања посредством пуномоћника или законског заступника, сваких шест месеци мора обновити пуномоћ, односно доставити доказ о животу странке.

ЧЛАН 44.

1. Права стечена по овом закону не могу се пренети на друго лице.
2. Корисник права по овом закону дужан је да надлежном органу пријави сваку промену која је од утицаја на остваривање и престанак тих права, у року од 15 дана од дана настанка промене.
3. Ако корисник не пријави промену која је од утицаја на остваривање права, исплата примања ће се обуставити све док корисник не пријави промену, без права на неисплаћена примања.
4. Сматра се да корисник није пријавио промену и када је одсутан из места пребивалишта, односно боравишта или се налази у иностранству дуже од 60 дана, а нема пуномоћника, односно законског заступника, као и када није обновљена пуномоћ, односно достављен доказ о животу у смислу члана 42 овог закона.

ЧЛАН 45.

1. Месечна примања по овом закону исплаћују се по истеку месеца за који се врши исплата.
2. Права стечена по овом закону престају на захтев лица, смрћу лица и наступањем раскидних услова предвиђених овим законом.

ЧЛАН 46.

1. Потраживања годишњих новчаних примања и додатка по овом закону застаревају за три године од дана доспећа сваког појединог примања, односно додатка.
2. Право из кога проистичу годишња примања и додаци по овом закону застарева за пет година од дана доспећа најстаријег годишњег потраживања после кога није вршена исплата.

ЧЛАН 47.

1. Право по овом закону престаје брачном другу погинулог и несталог борца ако ступи у нови брак.
2. Право по овом закону престаје брачном другу коме је одузето родитељско право према деци са којима користи породичну инвалиднину, изузев кад му родитељско право одузето због болести, и ако му родитељско право буде враћено, брачни друг ће наставити коришћење права под условима прописаним овим законом.

ЧЛАН 48.

1. Право на породични додатак по основу неспособности за рад може се признази само ако је неспособност постојала у моменту испуњења услова у смислу члана 14, став 1, тачке 1 и 2.
2. Кориснику породичног додатка који је право на породични додатак стекао по основу неспособности за рад престаје право на породични додатак и остала права по овом закону даном заснивања радног односа, даном оснивања привредног друштва или самосталне радње, односно бављењем самосталном делатности, односно стицањем радне способности.

ЧЛАН 49.

Права по овом закону престају борцу, члану породице погинулог или несталог борца ако је осуђен правоснажном судском пресудом због дела превиђених у члану 41 овог закона.

ГЛАВА IV

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

ЧЛАН 50.

О статусу и правима по овом закону у првом степену решавају општински, односно градски органи управе надлежни за послове борачко-инавлидске заштите, уколико законом није другачије одређено, у роковима утврђеним законом о општем управном поступку.

Борци, чланови породице погинулог или несталог борца захтевом пред органом из става 1 овог члана покрећу поступак за утврђивање статуса и остваривање права по овом закону.

По жалби на решење органа из става 1 овог члана решава Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Жалба не одлаже извршење решења.

Ако жалбу уважи, министарство из става 3 овог члана ће укинути првостепено решење и само донети одговарајуће решење или ће вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

ЧЛАН 51.

Чињенице о ангажовању борца у рату утврђују се само на основу уверења министарства одбране- Управе за традицију, стандард и ветеране, односно министарства унутрашњих послова за припаднике тог министарства.

Уверења, потврде оцене рада из јединица у којима су борци били на распореду се такође уважавају са тим да општинском органу морају бити предочени у оригиналу а фотокопија у склопу захтева.

ЧЛАН 52.

Чињеница да је лице од кога чланови породице изводе права по одредбама овог закона погинуло, нестало под околностима из члана 4 б, в, г, д, и члана 5 овог закона под којим је лице погинуло, умрло или нестало, утврђује се само писаним доказним средствима из времена кад је лице погинуло, умрло или нестало, односно ревидираним уверењем у смислу члана 79 овог закона.

Околности из члана 4, став 1. под б, в, г, д и члана 5 овог закона под којим је лице погинуло, умрло или нестало доказују се уверењем који је издала надлежна војна јединица, установа у време кад су се те околности десиле или уверењем министарства из члана 53 овог закона.

ЧЛАН 53.

Од дана преузимања одговарајућих евиденција, уверења о дужини ангажовања борца надлежни општински- градски орган управе издаје уверење о дужини ангажовања борца.

Евиденције из става 1 овог члана претходно треба да буду усаглашене са министарством из члана 51, став 1.

Изузетно од одредаба става 1 овог члана, уверење о дужини војног ангажовања, лица која немају држављанство Србије, а који не поседују потвду- уверење из ратне јединице, издаје Министарство одбране.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања по службеној дужности врши контролу усаглашености евиденција из става 1 овог члана.

ЧЛАН 54.

Првостепена решења којима се признају статус и права на новчано примање, подлежу ревизији.

Ревизија не одлаже извршење решења, осим решења донетог у смислу члана 57 овог закона.

Ревизију врши Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Ако је против решења донетог у првом степену изјављена жалба, о ревизији и жалби решава се истим решењем.

Ако против решења из става 1 овог члана није изјављена жалба, првостепени орган ће на захтев министарства из става 3 овог члана, решења, заједно са списима предмета доставити на ревизију.

ЧЛАН 55.

У вршењу ревизије Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања може дати сагласност на решење, може га изменити, укинути и само решити предмет или га вратити на првостепеном органу на поносни поступак.

Министарство из става 1 овог члана ће у поступку ревизије изменити, поновити или укинути првостепено решење, и по правилу само решити предмет у корист или на штету странке ако утврди да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице или да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на решење предмета, или утврди да су погрешно цењени докази, односно да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања или да је погрешно примењен пропис на основу кога је донето решење.

Првостепени орган чије је у поступку ревизије поништено или укинуто и враћено на поновни поступак, доноси ново решење.

Ново решење подлеже ревизији у којој се испитује само да ли је у складу са разлозима због којих је раније првостепено решење поништено или укинуто.

ЧЛАН 56.

Против решења донетог у поступку ревизије или у поступку по жалби којим је решење првостепеног органа поништено или укинато и враћено на поновни поступак не може се водити у правни спор.

ЧЛАН 57.

Поступак за решавање о статусу и правима по овом закону, окончан решењем против кога нема редовног правног средства у управном поступку, може се обновити и по истеку рокова за обнову поступка предвиђених прописом којим се регулише управни поступак.

Ако је прелог за обнову поступка поднесен у року од пет година од дана достављања решења странци, у поступку обнове примењују се прописи који су важили за време доношења решења, а ако је предлог поднесен по истеку тог рока, у поступку обнове примењују се прописи који важе у време подношења предлога обнове поступка.

Права утврђена решењем донесеним у обновљеном поступку припадају од првог дана наредног месеца од дана подношења предлога за обнову поступка.

ЧЛАН 58.

Коначно решење о статусу и правима по овом закону може се укинати по праву надзора и по истеку рока предвиђеног прописом којим се регулише управни поступак, ако је њиме очигледно повређен закон у корист појединца, а на штету Републике Србије.

Коначно решење у управном поступку којим је појединцу утврђен статус, односно новчано примање на које није имао право или му је утврђено новчано примање у већем износу од износа који му припада може се по службеној дужности у свако доба огласити ништавним, делимично или у целини.

ЧЛАН 59.

Месечна примања по овом закону могу бити предмет извршења у складу са законом, осим борачког додатка из члана 23 овог закона.

ЧЛАН 60.

Годишња новачана примања из члана 24, 25, 26 и 27 не могу бити предмет извршења, односно административне забране.

ЧЛАН 61.

Доспели, а неисплаћени износи новчаних примања по овом закону могу се наслеђивати.

ЧЛАН 62.

У поступку за остваривање права по овом закону примењују се одредбе Закона о општем управном поступку.

ЧЛАН 63.

Решење којим је признато право на месечна и друга примања по овом закону извршава се по службеној дужности.

Првостепени орган извршава решење из става 1 овог члана и води евиденцију о корисницима и извршеним исплатама.

Уколико наступи разлог због којег престаје право утврђено решењем из става 1 овог члана, исплата се врши закључно са месецом (за месечна примања), односно годином (за годишња примања) када је настао разлог за престанак права.

ЧЛАН 64.

Трошкове органа у поступку за остваривање статуса и права по овом закону сноси орган који води поступак.

У поступку остваривања права по овом закону не плаћа се такса у складу са посебним прописима.

ЧЛАН 65.

Министарство из члана 54, став 1, води јединствену матичну евиденцију корисника права по овом закону.

Министар правилником утврђује садржај и начин вођења евиденције корисника, као и образац евиденције.

Јединствена матична евиденција корисника права по овом закону према садржају и начину вођења мора бити усклађена са јединственом базом података, успостављеном на основу закона којим се прописује јединствено уређивање права на готовинску накнаду.

ГЛАВА V

НАКНАДА ШТЕТЕ

ЧЛАН 66.

Лице коме је исплаћено новчано примање по овом закону на које није имало право дужно је да врати примљени износ.

1. Ако је на основу нетачног податка за које је знало или морало знати да су нетачни или је на други противправни начин остварило новчано примање које му не припада, или је очигледном грешком надлежног органа остварило новчано примање у већем износу него што му припада;
2. Ако је остварило новчано примање због тога што није пријавило настале промене које утичу на обим, губитак или престанак права, а знало је или је морало знати за те промене.
3. Ако је примило новчани износ већи од износа који му је одређен решењем.

Потраживање пеема лицу из става 1, овог члана застарева истеком рока одређеног законом којим се уређује застарелост потраживања за односну врсту потраживања у смислу закона којим се уређују облигациони односи.

Рок из става 1 овог члана почиње од дана коначности решења којим је утврђено да странци не припада исплаћено новчано примање, или да јој припада у мањем обиму (став 1, тачка 1 и 2), односно од дана када је извршена последња неправилна исплата (став 1 тачка 3).

Лице из става 1 овог члана дужно је да врати новчано примање највише у износу примљеном за последње три године, рачунајући од последње исплате на коју није имао право.

ЧЛАН 67.

Орган надлежан за решавање о правима по овом закону по службеној дужности надзиру и контролишу појаве из члана 66 овог закона.

Решења којим се лице обавезује да врати неосновано примљена средства доноси првостепени орган месно надлежан да решава предмет.

Против решења из става 2 овог члана странка има право жалбе.

ЧЛАН 68.

Ако је лице из члана 66 овог закона и даље корисник новчаног примања по овом закону, административно извршење коначног решења о накнади штете врши се у висини од једне половине новчаног примања и без његове сагласности.

Ако лице из члана 66. овог закона није корисник права по овом закону, извршење се спроводи у складу са законом о извршном поступку.

ЧЛАН 69.

Првостепени орган је дужан да у року који је одредило Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, достави списе предмета због предузимања радњи у судском поступку.

ГЛАВА VI

ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРАВА

ЧЛАН 70.

Средства потребна за остваривање и коришћење права прописаних овим законом обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Исплата примања предвиђених овим законом извршаваће се на основу планираних средстава у буџету Републике Србије за фискалну годину.

ЧЛАН 71.

Средства за здравствено осигурање и средства за накнаду трошкова личног учешћа у остваривању здравствене заштите по овом закону обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Основица и стопа за обрачун доприноса за здравствено осигурање корисника по овом закону утврђују се у складу са Законом о доприносима.

ГЛАВА VII

НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

ЧЛАН 72.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања врши надзор над радњом првостепених органа у спровођењу овог закона и прописа донесених на основу њега.

Надзор из претходног става врше овлашћени радници министарства који имају овлашћења да:

1. Оцењују законитост управних радњи првостепених органа, предузетих за спровођење овог закона;
2. Нареди предузимање одговарајућих мера и радњи ради отклањања утврђених недостатака или неправилности у раду надлежних органа управе у спровођењу овог закона у року који одреде;
3. Упозоре на неизвршење послова у управној ствари из делокруга овог закона и одреде рок за извршење тих послова;
4. Забране обављање управних радњи које су предузете супротно одредбама овог закона;
5. Поднесу пријаву надлежном органу за учињено кривично дело и поднесу захтев за покретање прекршајног поступка ако утврде да је у управном поступку или у решавању управне ствари повређен овај закон радњама или нечињењем које има обележје кривичног дела, односно прекршаја;
6. Наложу да се предмет пошаље министарству из става 1 овог члана у циљу контроле законитости решења;
7. Донесу решење о накнади штете настале намером или крајњом непажњом одговорног лица у првостепеном органу, чиме је омогућено да странка оствари новчано примање на које није имала право.

ЧЛАН 73.

Мере и радње из члана 72. овог закона предузимају се решењем.

Против решења из става 1 овог члана може се поднети приговор министру из члана 72, став 1.

ЧЛАН 74.

Орган над којим се врши надзор дужан је да омогући овлашћеном лицу несметан приступ и да стави на увид управне предмете и списе, односно да да податке потребне за вршење надзора.

О извршеном надзору саставља се записник у току вршења надзора.

Записник се уручује, односно доставља органу управе над којим је извршен надзор, најкасније у року од три дана од дана извршеног надзора.

Орган над којим је извршен надзор дужан је у року од три дана од дана истека рока за извршење наложених мера писмено обавестити Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања да су мере извршене.

ЧЛАН 75.

Надзор над спровођењем одредби члана 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 38. и 39. овог закона врше надлежне инспекције у складу са законом којим се уређује обављање инспекцијског надзора и посебним прописима за сваку појединачну област.

Ако у вршењу надзора над спровођењем одредаба члана 31. инспектор утврди да није поштована предност у запошљавању, поништиће одлуку о пријему у радни однос.

ЧЛАН 76.

Првостепени органи дужни су да на захтев Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања поднесу извештај о спровођењу овог закона и прописа донесених на основу њега.

Министарство из става 1 овог члана даје првостепеним органима надлежним за борачко-инвалдску заштиту, обавезне инструкције за извршење послова за које су овлашћени овим законом.

ГЛАВА VIII

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 77.

Првостепени орган казниће се за прекршај новчаном казном од 100.000 до 300.000 динара:

- а) Ако у року не достави министарству из члана 7, став 1. решење на ревизију (члан 54, став 5.);
- б) Ако изврши решење пре ревизије (члан 54, став 2.);
- в) Ако не поступи по коначном решењу министарства, односно ако не изврши то решење у року од 30 дана од дана пријема решења;

г) Ако не достави списе предмета ради одговора на тужбу или предузимање друге радње у судском поступку, у року који одреди министарство (члан 69.);

д) Ако у остављеном року не поступи по акту министарства којим је наложено извршење одређене радње;

ђ) Ако у остављеном року не поступи по налогу министарства у поступку усаглашавања евиденција;

е) Ако у року од 15 дана од дана пријема акта не усагласи евиденцију са решењем, односно уверењем министарства (члан 79. и 80.);

ж) Ако у прописаном року не обнови поступак о статусу и правима странке (члан 79, став 6).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се одговарајуће лице у првостепеном органу новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Правно лице, републички орган, орган јединице локалне самоуправе и јавна установа казниће се за прекршај новчаном казном од 100.000 до 300.000 динара:

а) Ако не поштује предност у запошљавању бораца, чланова породица погинулих или несталих бораца (члан 31.);

б) Ако не поштује предност приликом пружања услуга из своје надлежности борцима, породицама погинулих и несталих бораца (члан 38.);

в) Ако не поштују предност деце бораца, погинулих и несталих бораца приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом додељивања стипендија за школовање, односно приликом смештаја у ђачке или студентске домове (члан 29.).

За прекршај из става 3 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, републичком органу, органу јединице локалне самоуправе и јавној установи новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

ГЛАВА IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 78.

Лица која су статус и право на месечно примање остварила на основу раније важећих прописа настављају да користе стечена права под истим условима, односно по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

ЧЛАН 79.

Борци из члана 4, став 1. под б, в, г, д, и члана 5. овог закона могу поднети захтев за остваривање права предвиђених овим законом у року од 10 година од дана ступања закона на снагу.

ЧЛАН 80.

Општинска и републичка организација бораца, републичка организација породица заробљених и погинулих бораца, републичко удружење мирнодопских и ратних-војних инвалида, могу дати иницијативу за ревизију појединих уверења.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања може ради употпуњавања чињеничног стања, затражити мишљење организација и удружења из става 2, овог члана.

У поступку ревизије уверења као доказ могу се користити и изјаве странака и сведока, а странци се мора посебно пружити могућност да се изјасни о свим околностима и чињеницама које су изнесене у поступку.

Ревидирано уверење представља доказни основ за решавање у управним стварима, и у редовном поступку, и по ванредним правним средствима.

Надлежни орган је дужан да у року од 30 дана од дана пријема ревидираног уверења из става 3, овог члана понови поступак о статусу и правима странке.

Странка може оспоравати ревидирано уверење, односно решење којим је извршена ревизија уверења само у поступку у коме се то уверење, односно решење употреби као доказно средство.

ЧЛАН 81.

Влада ће у року 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донети следеће уредбе:

1. Уредбу о Споменици и спомен повељи „Браниоци отаџбине 1990-1999. година“;

2. Уредбу о борачком додатку;
3. Уредбу о додатку по основу добијених ратних одликовања;
4. Уредбу о здравственој заштити бораца;
5. Уредбу о посебном пензијском стажу у двоструком трајању и праву на раније пензионисање;
6. Уредбу о праву на подстицај за запошљавање или кредит за самозапошљавање, као и о додели неповратних средстава за самозапошљавање.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања:

1. Правилник о приоритету у запошљавању бораца у државним институцијама и јавним предузећима.
2. Правилник о књижици борца (легитимацији).
3. Правилник о накнади трошкова сахране есхумираног и умрлог борца.
4. Правилник о јединственој матичној евиденцији корисника права.

Министар одбране:

1. Правилник о садржају и начину вођења војних евиденција.
2. Правилник о ношењу униформе бораца приликом државних и војних свечаности.

ЧЛАН 82

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања ће прописати критеријуме на основу којих ће се од постојећих удружења бораца на републичком, покрајинском и општинском (градском) нивоу изабрати репрезентативна удружења за ове нивое.

Удружењима из Става 1. овог члана омогућити финансирање из буџета; републике, покрајине, града и општине.

Удружења из Става 1. овог члана ће сарађивати са првостепеним и другостепеним органима надлежним за доношење решења по овом закону и обављати друге послове са борцима а у вези са спровођењем овог закона.

ЧЛАН 83.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење закона садржан је у одредби члана 107. став 1. Устава Републике Србије према коме народни посланик има право предлагања закона, других прописа и општих аката.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлог за доношење овог закона је потреба да се на ефикасан и транспарентан начин реши питање бораца, породица несталих и погинулих бораца у Републици Србији. Овим законом се обезбеђује да борци ратова од 1990. до 1999. године добију национално признање какво заслужују, да добију одређене материјалне припадљности као вид националног признања за учешће у одбрани суверенитета и територијалне целокупности СФРЈ и СРЈ. Предлогом закона регулисана су и сва права које борци, породице несталих и погинулих бораца остварују из буџета Републике Србије и на нивоу локалних самоуправа. Предлогом је регулисано да се захтев за остваривање права подноси општинском органу надлежном за послове борачке и инвалидске заштите. Наведени орган доноси првостепено решење на начин како је то регулисано Законом о општем управном поступку. По жалби на првостепено решење одлучује надлежни орган Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Првостепена решења подлежу и ревизији која се врши од стране надлежних органа наведеног министарства. Овај закон је преузео важећа решења која се односе на остваривање права породица погинулих и несталих бораца, и регулисао права бораца из ратова 1990. – 1999. године која до сада нису била регулисана ни у једном закону. У закону је предвиђен пут којим се остварују права у првостепеном и другостепеном поступку. Такође, у закону је предвиђен и начин надокнаде штете која настаје услед давања нетачних података или незаконитог рада лица у првостепеном и другостепеном

органу. У завршним одредбама предвиђене су уредбе и правилници које доносе поједина министарства ради ближег регулисања начина остваривања права. Такође, у завршним одредбама је дат рок од десет година од дана проглашења закона у коме борци могу остварити права предвиђена овим законом.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА ЗАКОНА

Чланом 1. прописан је предмет уређења Закона.

Чланом 2. регулисано је да су сва примања по овом Закону вид националног признања и да се на њих не плаћају порези и друге дажбине предвиђене општим прописима по основу личних или других прихода грађана.

Чланом 3. предвиђено је да се средства за остваривање права по овом закону обезбеђују у буџету Републике Србије.

Чланом 4. регулисано је значење појединих појмова као што су борац, ветеран, породични додатак, борачки додатак, спомен медаља (споменица), спомен повеља (споменица), додатак по основу добијених ратних одликовања.

Чланом 5. је регулисано да и странац који је учествовао у рату и оружаним акцијама може остварити статус борца.

Чланом 6. регулисано је да се лицима која су добровољно ступила у оружане акције за време мира признаје статус борца само ако су се прикључила регуларним војним и полицијским јединицама.

Чланом 7. регулисана су права породица погинулог или несталог борца.

Чланом 8. регулисано је додељивање споменице „БРАНИОЦИ ОТАЏБИНЕ 1990.-1999. година“ у зависности од времена проведеног у саставу борбених јединица као и то да сви погинули нестали и умрли борци и ратни војни инвалиди добијају златне споменице без обзира на време учешћа у рату.

Чланом 9. регулисано је да спомен повељу (споменицу) са пригодним текстом добијају сви борци породице погинулих и несталих бораца и ратни војни инвалиди на начин како је то регулисано у члану 8.

Чланом 10. регулисано је увођење књижице борца (легитимације) у којој су наведена и права које борац остварује по овом Закону.

Чланом 11. регулисано је да споменица, повеља и књижица буду под истим бројем за сваког борца.

Чланом 12. регулисана су остала права бораца, породица погинулих и несталих бораца као што су породични додатак за породице погинулих и несталих бораца, право на увећани породични додатак, борацки додатак и додатак по основу добијених ратних одликовања. Истим чланом регулисана је здравствена заштита и начин остваривања, право на бањско-климатски опоравак, приоритет при упису у образовне установе, право на олакшице у остваривању комуналних услуга, приоритет у запошљавању, право на решавање стамбених потреба, право на посебан пензијски стаж, право на подстицај за запошљавање, право на бесплатну и повлашћењу возњу, право на ношење униформи приликом војних и државних свечаности, право на почасно место на војним и државним свечаностима, право на предност у коришћењу услуга републичких и локалних органа управе, накнаду трошкова сахране есхумираног борца и право на помоћ у случају смрти.

Чланом 13. регулише се да породице погинулих бораца које су већ оствариле наведена права настављају да их користе по важећем закону.

Чланом 14. регулисано је право уже породице погинулог и несталог борца на остваривање породичног додатка.

Чланом 15. регулисан је начин на који шира породица погинулог и несталог борца остварује право на породични додатак.

Чланом 16. регулисано је право деде и бабе погинулог или несталог борца на породични додатак и услове за његово остваривање.

Чланом 17. регулисан је начин израчунавања основице на основу које се врше исплате свих новчаних примања по овом закону.

Чланом 18. регулисано је право чланова породице погинулог или несталог борца на породични додатак и начин остваривања права ако породица има више чланова.

Чланом 19. регулисано је коришћење породичног додатка од стране два или више сауживаоца.

Чланом 20. регулисано је право родитеља погинулог или несталог борца који није имао друге деце на увећани породични додатак.

Чланом 21. регулисано је право на увећани породични додатак брачног друга и деце и износ увећаног породичног додатка.

Чланом 22. регулисано је право на породични додатак по основу погибије или нестанка два или више лица и право на увећани породични додатак у тим условима.

Чланом 23. регулисан је борачки додатак и износ борачког додатка зависно од територије на којој су борци учествовали у рату или оружаним акцијама за времем мира.

Чланом 24. регулисан је начин остваривања новчаног примања, додатка по основу добијених ратних одликовања; ордена и медаља у периоду од 1990. – 1999. године, као и проценти основице појединих додатака зависно од врсте добијеног одликовања односно медаље. Овим чланом је регулисано да се ово новчано примање исплаћује једном годишње поводом 28. јуна – Видовдана као „Дан борца“.

Чланом 25. регулисано је да инвалиди од I – X групе такође остварују право на додатак по основу добијених ратних одликовања по овом закону.

Чланом 26. регулисано је да породице погинулих бораца такође остварују право на новчани додатак по основу добијених ратних војних одликовања.

Чланом 27. регулисано је да право на новчани додатак из члана 24 остварују борци само ако су одликовања добили у току ратних дејстава или најдуже једну годину после завршетла ратних дејстава а за заслуге остварених у току ратних дејстава.

Чланом 28. регулисан је начин остваривања здравствене заштите за борце који не могу на други начин остварити право на здравствено осигурање.

Чланом 29. регулисано је да деца погинулих бораца имају приоритет приликом уписа у средње школе и факултете, као и за доделу стипендија односно смештаја у ђачке и студентске домове.

Чланом 30. предвиђена је могућност да борцу и породицама погинулих и несталих бораца остварују одређене попусте код пружања комуналних

услуга и у јавним предузећима чији је оснивач Република или локална самоуправа.

Чланом 31. регулисано је право на приоритет при запошљавању у органима: Републичке управе, органима локалне самоуправе и јавним предузећима и другим привредним друштвима који су у већинском власништву Републике, Аутономне Покрајине, општине или града. Предност може остварити дете палог борца, инвалид VI-X групе и борац у односу на остала лица под истим условима. Међу борцима предност имају носиоци златне, сребрене и на крају бронзане споменице.

Чланом 32. регулисано је право на стамбено збрињавање из Фонда станова за социјално збрињавање као и предност код критеријума за доделу станова.

Чланом 33. регулисано је право на посебан пензијски стаж у двоструком трајању и право на раније пензионисање односно одлазак у старосну пензију.

Чланом 34. регулисано је право на подстицај за запошљавање незапослених бораца, као и право на приоритет под једнаким условима код доделе бесповратних средстава за samozapoшљавање.

Чланом 35. регулисано је право на бесплатну возњу у унутрашњем путничком саобраћају железницом и аутобусом и одговарајући критеријуми за исту.

Чланом 36. регулисано је право бораца на ношење пригодне униформе приликом државних и војних свечаности. У истом члану наведена је и обавеза министра одбране да својим актом ближе регулише ова питања.

Чланом 37. регулисано је право на почасно место на војним и државним свечаностима.

Чланом 38. регулише право породица погинулих бораца, као и бораца из чл.4.б),в),г),д), и члана 5. - овог закона на приоритетно решавање питања из домена органа републичке, покрајинске или локалне самоуправе.

Чланом 39. регулисано је право на трошкове сахране есхумираних или несталих бораца.

Чланом 40. регулисано је да у случају смрти борца, као и корисника породичног додатка за породице погинулог или несталог борца, породица по захтеву може добити помоћ у износу који одређује министар надлежан за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Чланом 41. регулисано је да лица која су пребегла непријатељу, која су дезертирала из војске, која су се сама ранила ради избегавања ратних дужности, као и лица која су правоснажно осуђена за напред наведена дела посебан статус по овом закону не могу остварити ни они нити чланови њихових породица.

Чланом 42. регулише кориштење и престанак права по овом закону.

Чланом 43. регулише да се новчана примања из овог закона могу примати лично, посредством пуномоћника или законског заступника.

Чланом 44. регулисано је да се стечена права по овом закону не могу преносити на друго лице, као и то да је сваки корисник права из овог закона дужан да у року од 15 дана пријави сваку промену која утиче на обим кориштења права.

Чланом 45. регулисано је да се месечна примања по овом закону исплаћују по истеку месеца за који се врши исплата. Такође је регулисан и престанак права по овом закону.

Чланом 46. регулисано је време застаревања потраживања по овом закону.

Чланом 47. регулисано је да права по овом закону престају брачном другу ако поново ступи у брак и ако му је одузето родитељско право.

Чланом 48. регулисано је признавање права на додатак по основу неспособности као и услови за престанак тог права.

Чланом 49. регулисано је да права борцу, члану породице погинулог или несталог борца престају у случају правоснажне осуде за дела из чл. 41-овог закона.

Чланом 50. регулисан је поступак за регулисање права из овог закона који почиње на нивоу локалне смоуправе, односно града у Органу надлежном за решавање борачких и инвалидских питања. Поступак се покреће захтевом.

Другостепени поступак или поступак по жалби води се у надлежном органу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Чланом 51. регулисан је поступак и наведена потребна документација које лице које је Захтевом покренуло овај предмет треба да обезбеди првостепеном органу.

Чланом 52. регулисано је да чињенице везане за лице на основу кога се остварују права по овом закону морају бити утврђене писаним документима из релевантног времена а који су издати од надлежне војне јединице или одговарајућег органа у Министарству за унутрашње послове.

Чланом 53. регулисано је да општински орган управе надлежан за борачка и инвалидска питања, после пријема докумената и евиденција издаје Уверење на основу кога ће се остварити права по овом закону. Такође је регулисано да Уверења за лица која нису држављани Србије, наведена Уверења добијају од Министарства одбране.

Чланом 54. регулисана су питања ревизије решења о остваривању права по овом закону.

Чланом 55. регулисани су поступци органа Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у погледу вршења ревизије првостепених решења.

Чланом 56. регулисано је да се против решења донетог у поступку ревизије или по жалби а које је враћено на поновни поступак не може водити управни спор.

Чланом 57. регулисано је да поступак који је окончан решењем против кога нема редовног правног лека може бити обновљен по истеку рокова за обнову поступка предвиђених прописом којим се регулише управни поступак.

Чланом 58. регулисан је поступак укидања коначног решења у случају да је повређен закон у корист појединца а на штету Републике Србије.

Чланом 59. регулише се који део новчаних примања може бити предмет извршења.

Чланом 60. регулисано је да годишња новчана примања по овом закону не могу бити предмет извршења, односно административне забране.

Чланом 61. регулисано је да се доспели а неисплаћени износи новчаних примања по овом закону могу наслеђивати.

Чланом 62. регулисано је да се у поступку по овом закону примењују одредбе закона управном поступку ако самим законом није другачије регулисано.

Чланом 63. регулисано је да се решење којим је признато право по овом закону извршава по службеној дужности.

Чланом 64. регулисано је да трошкови поступка падају на терет органа који води поступак.

Чланом 65. регулисано је да Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, формира и води јединствену матичну евиденцију свих корисника права по овом закону.

Чланом 66. регулисан је поступак накнаде штете које борац, члан породице погинулог или несталог борца причини давањем нетачних података или на други начин. Такође регулише и застарелост потраживања штете.

Чланом 67. регулисан је надзор и контрола појава из члана 66. овог закона а које доводе до настанка штете по Републику Србију, као и контролу враћања незаконито примљених средстава и решења првостепених органа по том питању.

Чланом 68. регулисано је административно извршење коначног решења о накнади штете.

Чланом 69. регулише обавезу првостепеног органа за достављање списка предмета ради покретања судског поступка.

Чланом 70. регулисано је да се средства за остваривање права предвиђених овим законом обезбеђују у буџету Републике Србије за фискалну годину.

Чланом 71. регулисано је да се средства за обезбеђење здравствене заштите бораца, чланова породица погинулих и несталих лица обезбеђују у буџету Републике Србије.

Чланом 72. регулисан је надзор над спровођењем овог закона. Надзор врше овлаштени органи Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Чланом 73. регулисано је да по решењу надлежног органа из члана 72., контролисани орган може уложити приговор.

Чланом 74. регулисано је да орган над којим се врши надзор по захтеву инспектора обезбеди потребну документацију на увид. О спроведеном надзору сачињава се записник.

Чланом 75. регулисан је инспекцијски надзор одговарајућих инспекција на нивоу локалне самоуправе, покрајине и републике а у погледу приоритета за остваривање одговарајућих права бораца, чланова породица погинулих и несталих бораца. Такође је предвиђено да инспекција може поништити решења која су нарушила право приоритета.

Чланом 76. регулисано је достављање извештаја о спровођењу овог закона.

Чланом 77. регулисане су казнене одредбе у случају кршења одредаба овог закона од стране надлежних органа и одговорних лица у тим органима.

Чланом 78. регулисано је да лица која су остварила одређена права по раније важећем закону, настављају са кориштењем права под истим условима.

Чланом 79. регулисано је да борци могу поднети захтев за остваривање права по овом закону у року од десет година.

Чланом 80. регулисано је да Министарство за рад, запошљавање, борачку и инвалидску заштиту по службеној дужности врши ревизију свих спорних или сумњивих уверења и решења.

Чланом 81. регулисано је да Влада по ступању на снагу овог закона у року од месец дана доноси потребне Уредбе а поједина министарства Правилнике.

Чланом 82. регулисано је да овај закон ступа на снагу првог наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За примену овог закона потребно је обезбедити средства у буџету Републике Србије. Укупно је потребно обезбедити 6 500 000 000 динара на годишњем нивоу.

V РАЗЛОГ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

На доношење овог закона чека се 27 година. Борачка популација је покренула ово питање на готово свим окупљањима бораца, посебно у овој години. Овај закон би решио већину питања на које борци траже одговоре а уједно је избалансиран и усклађен и са економским могућностима земље.

VI АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Усвајањем предложених решења из овог закона омогући ће борцима да коначно почну да остварују права по основу учешћа у рату.

VII ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлаштени предлагач прописа:

Народни посланик Божидар Делић

2. Назив прописа:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПРАВИМА БОРАЦА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ БОРАЦА.

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08) (у даљем тексту; Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08) (у даљем тексту; Прелазни споразум)

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа.

б) Прелазни рок за усклађивање законодабства према одредбама Споразума и Прелазног споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произилазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произилазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума.

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима/

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима/

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност/

д)Рок у коме је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније/

Не постоји потреба за усклађивањем Предлога закона са прописима ЕУ.

5.Уколико не постоји одговарајући прописи Европске уније са којим је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу.У том случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа./

6.Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?/

7.Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?/

8.Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености./

Народни посланик

Божидар Делић